

คำแถลงการณ์ของรัฐบาล

เนื่องในการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสละราชสมบัติ รัฐบาลขอแถลงให้ประชาชนทราบทั่วกันว่า นับจำเดิมแต่ประเทศสยามได้เปลี่ยนแปลงการปกครองจากสมบูรณาญาสิทธิราชมาเป็นระบอบการปกครองโดยมีพระมหากษัตริย์อยู่ใต้รัฐธรรมนูญแล้ว รัฐบาลก็ได้ดำเนินการปกครองประเทศเป็นที่เรียบร้อยตลอดมา ทั้งนี้โดยอาศัยพระบารมีแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ครั้นต่อมาใน พ.ศ. ๒๔๗๖ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระราชปรารภมายังรัฐบาลว่าใครจะเสด็จพระราชดำเนินไปรักษาพระเนตรณต่างประเทศเป็นครั้งที่ ๒

เมื่อคณะรัฐมนตรีได้ทราบพระราชดำริตั้งนั้น จึงได้ประชุมปรึกษาลงมติว่า ในระหว่างเวลาที่กล่าวแล้วเป็นเวลาของการกบฏเพิ่งเสร็จสิ้นไปใหม่ๆ บ้านเมืองยังไม่สู้เป็นปกติเรียบร้อยดีนัก อันการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จในวันนั้นมาประทับยังกรุงเทพมหานครนั้น ย่อมเป็นการอันกล้า ๆ แก่ประชาชนยิ่งนัก ฉะนั้นถ้าหากจะเสด็จไปรักษาพระเนตรยังต่างประเทศเสียในขณะนี้ ก็จะเป็นที่

ว่าเหว่แก่ประชาชน ตั้งปรากฏว่าได้มีปัญหาเช่นนี้ถกถามกัน
ในสภาผู้แทนราษฎรด้วยประการดังกล่าวแล้ว รัฐบาลจึง
กราบบังคมทูลพระกรุณาว่าควรประทับรับการรักษายู่ในพระ
มหานคร โดยใช้แพทย์ที่เชิญมาจากต่างประเทศ แต่
พระองค์ก็ได้มีพระบรมราชวินิจฉัยโดยเด็ดขาดว่า จำเป็น
ต้องไปรักษายังต่างประเทศ ซึ่งรัฐบาลก็จำต้องสนองพระ
บรมราชวินิจฉัยนั้นตามพระราชประสงค์

ในระหว่างที่พระองค์ได้ทรงประทับรักษาพระเนตรอยู่
ณต่างประเทศ รัฐบาลก็ได้ทำการติดต่อกับพระองค์ตลอดมา
เป็นที่เรียบร้อยปราศจากอุปสรรคใด ๆ ทั้งปวง จนเมื่อ
รัฐบาลได้นำร่างพระราชบัญญัติอากรมฤตกและการรับมฤตก
พุทธศักราช ๒๔๗๖ ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติให้นำขึ้น
ทูลเกล้าฯ ถวาย เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยออกประกาศใช้
เป็นกฎหมาย พระองค์ได้ทรงทักท้วงในบางประการ แต่
เมื่อรัฐบาลได้กราบบังคมทูลพระกรุณาจนเป็นที่พอพระราช
หฤทัยแล้ว ก็ได้ทรงลงพระปรมาภิไธยในร่างพระราช
บัญญัติที่กล่าวแล้วออกประกาศใช้ เป็นกฎหมายอยู่จนบัดนี้
ต่อมารัฐบาลได้นำร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย
ลักษณะอาญา พ.ศ. ๒๔๗๗ ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม

วันที่ ๗ มีนาคม ๒๔๗๗ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๑ หน้า ๑๓๓๖

วิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ. ๒๔๗๗ และร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาทหาร พ.ศ. ๒๔๗๗ รวม ๓ ฉบับ ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติแล้ว ขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย ออกประกาศใช้เป็นกฎหมาย แต่พระองค์ไม่ทรงพอพระราชหฤทัยในหลักการบางอย่าง จึงพระราชทานร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๓ นั้นคืนไปยังสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งสภาฯ ได้ลงมติยืนยันตามเดิม รัฐบาลจึงนำร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๓ ขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อขอให้ทรงลงพระปรมาภิไธยอีกครั้งหนึ่งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม แต่ก็ไม่ทรงลงพระปรมาภิไธยพระราชนัดดาในกำหนดในรัฐธรรมนูญฯ

ในระหว่างนี้รัฐบาลได้ทราบมาว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีข้อข้องพระราชหฤทัยบางประการ ซึ่งถ้ารัฐบาลมิได้จัดการถวายให้เป็นการสมพระราชประสงค์แล้ว พระองค์ก็อาจทรงสละราชสมบัติได้ รัฐบาลจึงได้รับจัดถวายเพื่อให้ต้องพระราชหฤทัยทุกประการ แต่ต่อมามีข้าราชการที่รับทราบเกล้าฯ จาก สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระนครสวรรค์วรพินิต ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะทรงสละราชสมบัติ ในตอน

เล่ม ๕๑ หน้า ๑๓๓๓) ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๗ มีนาคม ๒๔๗๗

นี้รัฐบาลรู้สึกวิตกเป็นอันมาก เพราะมีทรามกรณี่และ
เหตุผลโดยชัดแจ้ง จึงได้ตั้งแต่งให้เจ้าพระยาศรัทธาธรรมมาธิเบศ
และนายนาวาตรี หลวงธำรงนาवासวัสดิ์ ร.น. เลขาธิการ
คณะรัฐมนตรี เป็นผู้แทนรัฐบาลออกไปเฝ้าทูลละอองธุลี
พระบาทสมเด็จพระอังกฤฯ และให้พยายามกราบบังคมทูล
พระกรุณาอัญเชิญเสด็จกลับพระมหานคร คณะผู้แทน
รัฐบาลก็ได้กระทำตามคำสั่งโดยเต็มที่ แต่ก็ไม่เป็นผล
สำเร็จ เพราะพระองค์ได้ทรงขอร้องต่อรัฐบาลหลายประการ
ในประการที่ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ รัฐบาลก็ได้จัดสนอง
พระราชประสงค์เท่าที่จะจัดถวายได้ ในส่วนที่ขัดต่อ
รัฐธรรมนูญ ก็เป็นอันนอกเหนืออำนาจที่รัฐบาลจะจัดถวาย
ได้ตามพระราชประสงค์ ในที่สุดได้แสดงพระราชประสงค์
มาให้ผู้นำเรื่องทั้งหมดขึ้นเสนอสภาผู้แทนราษฎรเพื่อ
วินิจฉัย ซึ่งรัฐบาลก็ได้ปฏิบัติตามพระราชประสงค์ โดย
นำเรื่องขึ้นเสนอสภาผู้แทนราษฎร ในวันที่ ๓๑ มกราคม
พ.ศ. ๒๔๗๗ ซึ่งเมื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้อภิปรายกัน
แล้ว สภาผู้แทนราษฎรได้เห็นชอบพร้อมกันตามที่รัฐบาล
ได้ปฏิบัติไป และลงมติเป็นเอกฉันท์ให้ผ่านระเบียบวาระ

วันที่ ๗ มีนาคม ๒๔๗๗ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๑ หน้า ๑๓๓๘

ไปได้ตามข้อบังคับการประชุมและการปรึกษาของสภาผู้แทน
ราษฎร

บัดนี้ใต้ทรงมีพระราชหัตถเลขา ทรงสละราชสมบัติ
พระราชทานมายังรัฐบาลแต่วันที่ ๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๗๗
รัฐบาลได้รับพระราชกระแสใส่เกล้า ๆ ด้วยความโหม้นส
อย่างยิ่ง เพราะรัฐบาลรู้สึกอยู่ว่า ได้มีความจงรักภักดีและ
ซื่อสัตย์สุจริตต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระองค์น้อย
เต็มทีตลอดมา ได้พยายามทุกทางจนสุดความสามารถที่จะ
• ทานหัดขัดพระราชประสงค์มิให้ทรงสละราชสมบัติ แต่ก็
หาสมตามความมุ่งหมายไม่ ฉะนั้นรัฐบาลจึงได้นำพระราช
หัตถเลขาทรงสละราชสมบัติขึ้นเสนอสภาผู้แทนราษฎร เมื่อ
วันที่ ๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๗๗ ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติ
รับทราบไว้ด้วยความโหม้นส และในโอกาสนั้นรัฐมนตรีว่า
การกระทรวงวังซึ่งเป็นผู้รักษาการให้เป็นไปตามกฎมนเทียรบาล
ได้นำรายพระนามพระราชวงศ์ซึ่งสมควรจะเป็นผู้สืบสันตติ
วงศ์ โดยมีผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ทรงลงพระนามว่า
ทรงตรวจถูกต้องแล้ว ขึ้นเสนอสภาผู้แทนราษฎร เพื่อรับความ
เห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๘ แห่งรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรสยาม ในที่สุดสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติ

เห็นชอบให้สถาปนา พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอานันท
มหิดล เป็นสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวสืบราชสันตติวงศ์ต่อไป
ตั้งแต่วันที่ ๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๗๗ และได้ลงมติเห็นชอบ
ให้ตั้ง นายพันเอก พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นอนุวัตน์
จาตุรนต์ นายนาวตรี พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอาทิตย์
ทิพอาภา ร.น. และเจ้าพระยาบรมราช (บัน สุขุม) เป็นคณะ
ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามมาตรา ๑๐ แห่งรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรสยาม

ตามเหตุการณ์ดังได้กล่าวมาแล้วประกอบด้วยมีเวลาอัน
จำกัดรัฐบาลจึงขอแถลงให้ประชาชนทราบไว้แต่โดยย่อเสีย
ขั้นหนึ่งก่อน ส่วนเรื่องราวโดยละเอียดนั้น รัฐบาลจะได้
โฆษณาให้ทราบโดยตลอดพร้อมด้วยสำเนาพระราชหัตถเลขา
ทรงสละราชสมบัติในโอกาสอันเร็วที่สุด แต่อย่างไร
ก็ตามขอให้ประชาชนเชื่อมั่นในรัฐบาลนี้ว่า รัฐบาลนี้ยอม
รักษาระบอบ การปกครองโดยมีพระมหากษัตริย์อยู่ภายใต้
รัฐธรรมนูญเสมอ

ในที่สุดนี้ รัฐบาลขอให้ข้าราชการทั้งฝ่ายทหารและ
พลเรือน ตลอดจนอาณาประชาราษฎร์จงตั้งอยู่ในความสงบ

วันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๗๗ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๑ หน้า ๑๓๕๐

อย่าหลงเชื่อในข่าวอกุศลใด ๆ ซึ่งหากจะมีผู้ก่อให้เกิดขึ้น
และช่วยเหลือร่วมมือกันเพื่อยังความเรียบร้อยให้แก่ประเทศ
ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และรัฐธรรมนูญจงทุกประการ

วันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๗๗